

WALENTY POCZTA

WIEDZA A INNOWACYJNOŚĆ GOSPODARKI

Słowa kluczowe: *innowacyjność w sferze agrobiznesu, działalność badawczo -rozwojowa w sektorze rolno-spożywczym, upowszechnianie wyników badań w rolnictwie*

STRESZCZENIE

Procesy innowacyjne w gospodarce, jej rozwój i konkurencyjność są determinowane przez wsparcie ze strony nauki. Rozwój wiedzy i nowe jej zastosowania w gospodarce nie mogą się odbywać – na oczekiwanym poziomie - bez niezbędnego zabezpieczenia finansowego. Duża ilość rozdrobnionych i słabych ekonomicznie podmiotów gospodarczych, w tym również w rolnictwie, nie jest w stanie finansować czy współfinansować badań naukowych, których wyniki mogą przyspieszyć procesy dostosowawcze i polepszyć pozycję konkurencyjną na rynku europejskim czy światowym. Obowiązki finansowania badań, organizowania infrastruktury instytucjonalnej i funkcjonalnej kreującej innowacyjność przejął budżet państwa. Przeznaczane z budżetu państwa środki na ten cel są jednak zbyt małe i w rezultacie procesy innowacyjne przebiegają zbyt wolno. W procesie dyfuzji innowacji w rolnictwie dużą rolę odgrywa doradztwo rolnicze. Organizacja i powiązania funkcjonalne instytucji w sferze rolnictwa (nauka, edukacja, doradztwo, producenci) sprzyjają przepływowi informacji od nauki do producentów. Przepływ informacji o potrzebach producentów (praktyki rolniczej) do nauki jest utrudniony ze względu na dużą ilość podmiotów gospodarczych i brak ich zorganizowania. W efekcie badania naukowe nie zawsze odpowiadają aktualnym potrzebom producentów.

WALENTY POCZTA

THE KNOWLEDGE AND INNOVATIVENESS OF THE ECONOMY

Key words: *innovativeness in the sphere agribusiness, research and development activities in agri-food sector, dissemination of research results in agriculture.*

SUMMARY

Innovative processes in the economy, her development and competitiveness are determined by support from the science. The development and new application of knowledge in the economy cannot take place– on awaited level - indispensable financial security. Large quantity comminute and economically weak economic subjects, in this also in agriculture, is not in a position to finance whether co-financing of scientific research whose results can accelerate adjustment processes and improve market position on Euromarket whether to world. Duties of financing of research, organizations of infrastructure institutional and functional creating innovativeness took over the state budget. Intended from the state budget funds on this aim are however too small and finally innovative processes take place too slowly. In diffusion process of innovation in agriculture large parts plays the agricultural advisory. The organization and functional connections of institutions in the sphere of agriculture (science, education, advisory service, producers) favors to the information flow from the science to producers. The information flow about needs of producers (the agricultural practice) to science is difficult for large quantity economic subjects and lack of their organization. As a result scientific research not always answers to up to date needs of producers.

e-mail: poczta@up.poznan.pl

KATARZYNA DUCZKOWSKA-MALYSZ

MIEJSCE DORADZTWA W INNOWACYJNOŚCI SEKTORA ROLNO-SPOŻYWCZEGO

Słowa kluczowe: *system instytucji doradczych, doradztwo, wdrożenia, innowacje, globalizacja, Wspólna Polityka Rolna, Unia Europejska*

STRESZCZENIE

Rola doradztwa w doskonaleniu innowacyjności sektora rolno-spożywczego nie powinna być wyłącznie opisywana i podkreślana w dokumentach i powstających szczegółowych teoriach, ale musi się stać trwałym elementem społeczno-gospodarczej rzeczywistości. Szybki rozwój technologii, wzrost konkurencyjności przemysłu i usług, wzmacnianie publicznych funkcji wsi, zależą coraz częściej od zarządzania informacją, jej jakości, szybkości przepływu i głównie dostępności. To z kolei wymaga nowych technik gromadzenia, przetwarzania, przekazywania i wykorzystania informacji. Na tym polu znaczące oddziaływanie ma doradztwo rolnicze. Za kluczowy dla przyspieszenia przemian strukturalnych w rolnictwie według rozwiązań stosowanych w Unii Europejskiej uważa się obowiązek prowadzenia doradztwa dla ludności wiejskiej, w tym zwłaszcza dla rolników. Artykuł omawia istniejące uwarunkowania działalności doradztwa rolniczego oraz nakreśla przewidywane cele, których realizacja będzie decydowała o procesie modernizacji sektora rolno-spożywczego.

KATARZYNA DUCZKOWSKA-MALYSZ

THE PLACE OF THE ADVISORY IN INNOVATIVE OF AGRI-FOOD SECTOR

Key words: *system of advisory institutions, advisory service, implementation, innovation, globalization, Common Agriculture Policy,*

SUMMARY

The part of advisory in improvement of innovative of agri-food sector should not be been by exclusively described and underlined in documents and nascent detailed theories, but must become with permanent element social-economic reality. The quick development of technology, the increase of industry and services competitiveness, strengthening of public functions of village, depend more and more often from information management, its quality, flow fastness and mostly accessibilities. This in next demands new techniques of the accumulation, transformations, transfers and the utilization of information. On this ground the significant influence has an agricultural advisory. As the key for acceleration of structural transformations in agriculture according to practical solutions in the European Union attends the duty of carry on of advisory service for rural population, in this especially for farmers. The article talks over existing conditions of agricultural advisory activity and sketches foreseen aims whose realization will decide about the process of modernization of agri-food sector.

e-mail: k.malysz@acn.waw.pl

TADEUSZ TRZISZKA, CZESŁAW NOWAK, EUGENIUSZ K. CHYLEK

BARIERY WPROWADZENIA DO PRAKTYKI W SEKTORZE ROLNO-SPOŻYWCZYM
NOWOCZESNYCH TECHNIK I TECHNOLOGII

Słowa kluczowe: nauka, oświata, doradztwo, innowacje, platforma technologiczna, klaster, sektor rolno-spożywczy, agrobiznes

STRESZCZENIE

Po odejściu od gospodarki centralnie planowanej, która z perspektywy sektora rolno-spożywczego w Polsce była raczej gospodarką ustawicznych niedoborów, nastąpiło przesunięcie priorytetów od „więcej, lepiej, taniej” do wymagań gospodarki rynkowej. Gwałtownie wzrosło wówczas znaczenie jakości produkcji, marketingu. Te działania spowodowały zwiększone zapotrzebowanie w sektorze rolno-spożywczym na nowe technologie przy zastosowaniu nowoczesnych technik wytwarzania, co pozwalało na uzyskanie produktu zgodnego z oczekiwaniami rynku i bezpiecznego dla konsumenta. Jednak nie wszystkie ogniwa triady „nauka – oświata - doradztwo” wspierające sektor rolno-spożywczy, w jednakowym stopniu dostosowały się do współczesnych reguł konkurencji. W artykule przedstawiono występujące w Polsce bariery wprowadzenia do praktyki w sektorze rolno-spożywczym nowoczesnych technik i technologii. Przedstawiono również propozycje usuwania barier w systemie wdrażania innowacji, których wyeliminowanie powinno przyczynić się do efektywnego rozwoju rolnictwa, rynków rolnych, przetwórstwa i dostosować sektor rolno-spożywczy do oczekiwań rynku i konsumentów.

TADEUSZ TRZISZKA, CZESŁAW NOWAK, EUGENIUSZ K. CHYLEK

BARRIERS OF THE INTRODUCTION TO THE PRACTICE OF MODERN TECHNIQUES AND
TECHNOLOGIES IN AGRI-FOOD SECTOR

Key words: science, education, advisory service, innovations, technological platform, cluster, agri-food sector, agribusiness

SUMMARY

After withdrawal from the centrally planned economy which from perspective of agri-food sector in Poland was rather an economy of constant shortages, followed transfer of priorities from „more, better, cheap” to requirements of market economy. Violently increased then the meaning of quality of production and marketing. These activities caused enlarging application in agri-food sector on new technologies at use of modern techniques of production, what allowed obtainment of consistent product with expectations of market and safe for consumer. However not all links of the triad „the science - the education - the advisory” supporting the agri-food sector, in the similar degree adjusted to present rules of competition. In presented article barriers in introduction to practice to agri-food sector of modern techniques and technologies occurring in Poland. It was also presented proposals of elimination of barriers in the system of innovation initiation whose elimination should contribute to effective development of agriculture, agrimarkets, processing and adapt the agri-food sector to expectations market and consumers.

e-mail: trziszka@ozi.ar.wroc.pl

ANDRZEJ PIOTR WIATRAK

WYNIKI BADAŃ NAUKOWYCH JAKO PRODUKT RYNKOWY

Słowa kluczowe: *badania naukowe, innowacje, modele, produkt, marketing, etyka*

STRESZCZENIE

Na treść artykułu składają się następujące zagadnienia: produktowe ujęcie wyników badań naukowych, modele procesu prowadzenia badań naukowych oraz zagadnienia etyki w wyborze badań naukowych i ich wprowadzaniu do praktyki. Omawiane zagadnienia mają istotną rolę w dalszym prowadzeniu badań i ich rozwoju, dlatego też w niniejszym opracowaniu podjęto próbę ukazania wyników badań naukowych jako produktu w powiązaniu istniejącymi uwarunkowaniami po stronie popytu i podaży oraz wskazania sposobu doskonalenia tego produktu.

ANDRZEJ PIOTR WIATRAK

RESULTS OF SCIENTIFIC RESEARCH AS MARKET PRODUCT

Key words: *scientific research, innovations, models, product, marketing, ethics*

SUMMARY

The plot of article consist on following questions: result of scientific research as product, process models of scientific research conducts, and also ethics questions in choice of scientific research and introduction to practice Discussed questions have important role in farthest conduct of research and development, and so in this article take attempt to presentation of scientific research result of as product in connection between existing conditionality of demand and supply, and also indications ways of improvement these products.

e-mail: apw@mail.wz.uw.edu.pl

MAGDALENA CHMURA

OCENA DZIAŁALNOŚCI KUJAWSKO – POMORSKIEGO OŚRODKA DORADZTWA
ROLNICZEGO PRZEZ DORADCÓW PZDR W GRUDZIĄDZU ORAZ WSPÓŁPRACUJĄCYCH
Z NIMI ROLNIKÓW

Słowa kluczowe: *doradztwo rolnicze, ocena działalności, funkcjonowanie, Unia Europejska, doradca, rolnik, rolnictwo*

STRESZCZENIE

W artykule przedstawiono wyniki badań, przeprowadzonych we wrześniu 2008 roku, dotyczących oceny działalności Kujawsko – Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Minikowie przez doradców PZDR w Grudziądzu oraz współpracujących z nimi rolników. Badanym rolnikom przekazano bezpośrednio 180 kwestionariuszy ankietowych na zasadzie doboru przypadkowego. Wśród badanych rolników przeważały osoby ze średnim wykształceniem i w wieku 40-49 lat oraz użytkujące gospodarstwa o średniej powierzchni. Wyniki badań dowodzą, że relacje z K-PODR w Minikowie utrzymywali najczęściej lepiej wykształceni rolnicy oraz użytkujący gospodarstwa o większej powierzchni. Działalność K-PODR pozytywnie oceniło prawie 60,0% badanych rolników. Ponadto dość wysoko badani rolnicy i pracownicy PZDR w Grudziądzu ocenili jakość świadczonych usług rolniczych organizacji doradczych oraz kompetencje zawodowe doradców. K-PODR w Minikowie podnosił jakość udzielanych porad dzięki ciągłej wymianie i aktualizacji informacji między instytucjami oraz szkolenie i doskonalenie zawodowe pracowników. Prawie 60,0% badanych rolników zauważyło korzystne zmiany w gospodarstwie w skutek udzielonego im wsparcia. Wyniki badań pokazały, że największym problemem w pracy doradców PZDR w Grudziądzu były zbyt niskie płace. Wszyscy respondenci uważali, że istnienie takiej instytucji, jak ODR ma duży wpływ na rozwój wsi i rolnictwa.

MAGDALENA CHMURA

EVALUATION OF ACTIVITY KUJAWSKO – POMORSKIEGO AGRICULTURAL
COUNSELING CENTER BY ADVISORS PZDR IN GRUDZIĄDZ AND FARMERS
COOPERATING WITH THEM

Key words: *agricultural consulting, evaluation of activity, functioning, European Union, adviser, farmer*

SUMMARY

The article presents the results, studies conducted in September 2008, concerning evaluation of activities Kujawsko – Pomorskiego Agricultural Counseling Center in Minikowo by advisory PZDR in Grudziądz and farmers cooperating with them. For examined farmers directly handed over 180 of the questionnaire on the principle of the accidental selection. Amongst examined farmers they predominated persons with the secondary education and in century 40 - 49 years and owners of bigger farms. The achieved results show that relations with K-PODR in Minikowie held most often better educated farmers and owners of bigger farms. The activity K-PODR positively it judged almost 60,0% of examined farmers. Moreover quite high farmers and advisors PZDR judged quality of services of farming advisory organizations and professional competence advisors. K-PODR in Minikowo raised the quality of given advice thanks to the constant exchange and the update of the information among institutions and the training and the in service training. The law 60,0% of examined farmers it noticed beneficial changes in household into the effect granted for them support advisory. Results reveal that the main problem for advisory PZDR in Grudziądz were their low earnings. Everyone respondents thought, that being of such an institution as ODR is playing a significant role in supporting the development of rural areas and agriculture.

e-mail: chmura@utp.edu.pl

BOLESŁAW WOJTASIK

ANALIZA REALIZACJI PLANU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH
W LATACH 2004-2006 W UKŁADZIE MAKROREGIONÓW

Słowa kluczowe: *kształtowanie obszarów wiejskich, wyodrębnianie makroregionów, działania PROW, składanie wniosków, instrumenty finansowe*

STRESZCZENIE

Celem badań była analiza realizacji Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich w latach 2004-2006, której dokonano z uwzględnieniem makroregionów występujących w kraju. Badaniom poddano 7 merytorycznych działań występujących w ramach PROW. Dostęp do programów unijnych dokonywał się poprzez złożenie odpowiednich wniosków przez przyszłych beneficjentów. Najwięcej wniosków wpłynęło w II makroregionie środkowo-wschodnim (57,8%) i w I makroregionie środkowo-zachodnim (19,3%). Średnio w kraju każdy rolnik złożył 1,5 wniosku, zaś analizując ten problem bez danych uwzględniających złożenie wniosków w związku z niekorzystnymi warunkami gospodarowania, każdy rolnik złożył statystycznie 0.3 wniosku. Do omawianych dwóch makroregionów napłynęło również 64,6% wszystkich środków finansowych przewidzianych na 7 analizowanych działań PROW, wobec pozostających w ich dyspozycji 54,1% powierzchni użytków rolnych.

Badania realizacji PROW w układzie makroregionów wskazują na dominującą pozycję dwóch makroregionów (I i II) leżących w pasie środkowym kraju. Absorbowały one najwięcej środków pomocy finansowej pochodzących z Unii Europejskiej.

BOLESŁAW WOJTASIK

AN ANALYSIS OF REALIZATION OF THE PLAN OF RURAL
AREAS DEVELOPMENT 2004 - 2006 IN MACRO-REGIONAL CONTEXT

Key words: *moulding of rural areas, emerging of macro-regions, actions of the Plan of Rural Areas Development, proposals applying, financial instruments*

SUMMARY

The aim of the research was to analyze the Plan of Rural Areas Development 2004 - 2006 (PRAD 2004 -2006) which was done by taking macro-regions into consideration. There were examined 7 content-related actions occurring in the frame of the PRAD 2004 - 2006. To be able to access to the program the beneficiaries had to apply the suitable proposals. The highest numbers of proposals were handed in the 2nd middle-east macro-region (57.8%) and 1st middle-west region (19.3%). On average every farmer in Poland handed in 1.5 proposals. Analyzing the issue without the data concerning unfavourably farming conditions, every farmer handed in 0.3 proposals (on average). The two discussed regions used 64.6% of the whole amount of financial support provided for the 7 actions within the PRAD 2004 - 2006, in the face of having by the regions 54.1% of arable lands.

The research concerning macro-regional order shown dominant position of the two regions (1st and 2nd) located in the middle belt of the country which absorbed the highest amount of financial support coming from the European Union.

e-mail: boleslaw.wojtasik@wp.pl

MARIUSZ DZIWULSKI

SYTUACJA DOCHODOWA GOSPODARSTW SPECJALIZUJĄCYCH SIĘ W CHOWIE TRZODY CHLEWNEJ W LATACH 2005-2007, DOBRANYCH W RAMACH SYSTEMU POLSKI FADN

Słowa kluczowe: *trzoda chlewna, dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego, dochodowość, specjalizacja gospodarstwa, skala chowu*

STRESZCZENIE

Niniejszy artykuł dotyczy sytuacji dochodowej gospodarstw rolnych wyspecjalizowanych w chowie trzody chlewnej w latach 2005-2007. Zostały przedstawione zmiany w wynikach ekonomicznych tych gospodarstw na tle pogarszającej się sytuacji producentów żywca wieprzowego. Dokonano również wskaźnikowej oceny efektywności ekonomicznej gospodarstw w analizowanych latach. Wyniki badań, przedstawiono średnio dla badanej zbiorowości oraz, w celu ukazania zróżnicowania, w grupach gospodarstw wydzielonych ze względu na skalę chowu.

Uzyskane wyniki pokazują, iż niezależnie od sytuacji na rynku trzody wzrost skali chowu pozytywnie wpływa na dochody producentów żywca trzodowego, gospodarstwa o większej skali są jednak bardziej wrażliwe na zmiany zachodzące na rynku. W pracy omówiono również kwestię wpływu dopłat na dochody badanych gospodarstw. Jak wykazały badania, są one istotnym wsparciem dla rolników utrzymujących trzodę.

MARIUSZ DZIWULSKI

THE INCOME SITUATION OF HOLDINGS SPECIALIZING IN THE REARING OF PIGS IN THE YEARS 2005-2007, CHOSEN FROM THE POLISH FADN SYSTEM

Key words: *swine, family farm income, profitability, specialization of holding, scale of farming*

SUMMARY

This article relates to the income situation of farms specialized in rearing of pigs in the years 2005-2007. The results of economic changes in those holdings have been presented against the background of the worsening situation of the pig livestock producers. The economic efficiency of farms in the analyzed years have been calculated. Results of the research have been presented on average for the test group and, in order to demonstrate diversity, farms have been grouped in terms of scale of farming.

The results show that regardless of situation in pig market, increase of scale of production have a positive effects on incomes of pig livestock producers, nonetheless farms a larger scale are more susceptible on changes in the market. The impact of payments on incomes of surveyed farms have been described too. Research has shown that payments is important support for farmers.

e-mail: dziwulski@ierigz.waw.pl

KATARZYNA BRODZIŃSKA, ZBIGNIEW BRODZIŃSKI

KOMPETENCJE ZAWODOWE STUDENTÓW KIERUNKÓW TECHNICZNYCH

Słowa kluczowe: kompetencje zawodowe, studenci, rynek pracy

STRESZCZENIE

Celem artykułu jest poznanie czynników warunkujących kompetencje zawodowe studentów kończących wybrane kierunki techniczne, z uwzględnieniem specyfiki wiejskiego rynku pracy. Badaniami objęto grupę celową 84 studentów, którzy zadeklarowali chęć podnoszenia kompetencji przedsiębiorczych w systemie pozaedukacyjnym. Wyniki badań wykazały, że studenci wysoko oceniają zarówno przydatność wiedzy nabywanej podczas toku studiów, jak i rangę doświadczenia zawodowego w ramach praktyk zawodowych i staży. Niska jest natomiast orientacja na tworzenie miejsc pracy, w tym podejmowania działalności gospodarczej na własny rachunek.

KATARZYNA BRODZIŃSKA, ZBIGNIEW BRODZIŃSKI

PROFESSIONAL STUDENT'S COMPETENCES OF TECHNICAL EDUCATIONAL DIRECTIONS

Key words: professional competences, students, labor market

SUMMARY

The aim of this article is to recognize factors which determined professional competences of students who in the short time are finishing choosen technical direction of high education with particular regard paid to rural labour market. The survay covered 84 studentas, which wanted to bring up their entrepreneurial competence in extraeducational system. Results of research showed that students evaluated highly usefulness of knowledge, which they obtained during study as well as knowlege, they evaluated within professional practices. However, they aren't interested in creation of work place and taking up own economic activites. Therefore, it is indispensable to look for effective ways on stimulation of entrepreneurship among young people.

e-mail: katarzyna.brodzinska@uwm.edu.pl

MICHAŁ DUDEK

KORZYSTANIE Z USŁUG NIEMATERIALNEGO WSPIERANIA ROLNIKÓW
PO PRZYSTĄPIENIU POLSKI DO UNII EUROPEJSKIEJ

Słowa kluczowe: *rolnik, usługi niematerialnego wspierania rolników, Wojewódzkie
Ośrodki Doradztwa Rolniczego (ODR), UE*

STRESZCZENIE

Przedmiotem badań była analiza zmian w rozpowszechnieniu współpracy rolników z organizacjami udzielającymi niematerialnego wsparcia po przystąpieniu Polski do UE. Jak wynika z badań IERiGŻ-PIB objęciu rolnictwa mechanizmami Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) towarzyszyła większa aktywność rolników w korzystaniu z usług niematerialnego wsparcia. Po przystąpieniu Polski do UE odsetek kierowników gospodarstw korzystających z opisywanego rodzaju wsparcia wzrósł z 17,2 do 27,9%. W artykule zidentyfikowano wybrane cechy gospodarstw, które były najbardziej związane z częstotliwością korzystania przez rolników z niematerialnego wsparcia. Okazały się nimi być: powierzchnia UR oraz skala produkcji towarowej w gospodarstwie. Materiał empiryczny wykorzystany w pracy pochodził z panelowych badań ankietowych, przeprowadzonych przez Zakład Polityki Społecznej i Regionalnej IERiGŻ-PIB w 76 wsiach położonych na terenie całego kraju.

MICHAŁ DUDEK

USE OF THE IMMATERIAL SUPPORT SERVICES BY FARMERS AFTER POLAND'S
ACCESSION TO THE EU

Key words: *farmer, immaterial support services, agricultural advisory centres, EU*

SUMMARY

The purpose of the study was to analyze the changes in use immaterial support by farmers after Poland's accession to the European Union (EU). According to the research findings, following the Polish EU integration and CAP implementation, a bigger activity of farmers in use of the immaterial services was observed. Comparing with the year 2000, the share of farmers supported by services mentioned above increased from 17.2 to 27.9%. In the paper, selected characteristics of farmers and agricultural holdings, covered by immaterial services, were identified (such as area of agricultural land and scale of agricultural production). The main source of analysed data were surveys of 3705 farming families residing in 76 villages across Poland, carried out by IAFE-NRI in 2005.

e-mail: dudek@ierigz.waw.pl